

FRANCISZEK BZDEGA (1915-1987)

Urodził się 7 września 1915 roku w Domachowie w rodzinie robotniczo-chłopskiej. Miał kilkoro rodzeństwa. Śmierć ojca, górnika pracującego we Francji, spowodowała krytyczną sytuację materialną rodziny. Po ukończeniu szkoły powszechnej w Domachowie uczył się w zawodzie ogrodnika w Pudliszkach, w majątku Stanisława Fenrycha.

Do wojska powołany został 24 marca 1938 roku. Służył w Baranowiczach. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 roku. Zatrzymany na Litwie przez oddziały radzieckie. Zgodził się pozostać na terenie ZSRR (o tym fakcie tak pisał w liście: „na Hitlera robiół nie byde”). Pierwszą i zarazem ostatnią wiadomość o pobycie w Rosji rodzina otrzymała w 1940 roku (kartka pocztowa wysłana z Moskwy).

Po podpisaniu układu polsko-radzieckiego i wprowadzeniu amnestii wstąpił (15 września 1941 roku) do tworzących się Polskich Sił Zbrojnych. Przemierzył szlak bojowy z II Korpusem. Brał udział w zdobywaniu Monte Cassino oraz w walkach o północne Apeniny i Bolonię. Po wojnie, 29 listopada 1946 roku, na własną prośbę został „honorowo” zwolniony z wojska i wyemigrował do Kanady. Tam osiedlił się i podjął pracę. Kilkadziesiąt ostatnich lat życia spędził w szpitalu psychiatrycznym w Brockwille-Ontario.

Zmarł 9 listopada 1987 r. Dzięki staraniom jego najstarszego brata, Jana z Domachowa Bzdegi, w roku 1988 prochy Franciszka sprowadzone zostały do Polski i złożone w grobie matki na cmentarzu w Domachowie.

Posiadał odznaczenia: Krzyż Pamiątkowy Monte Cassino, Gwiazdę za Wojnę 1939-1945, Gwiazdę Italii, Brytyjski Medal Wojenny, Medal Wojska. W 1990 roku, pośmiertnie, odznaczony został Krzyżem Czynu Bojowego PSZ na Zachodzie.